

Grauwe borstel. Alle drie de soorten werden meegenomen om verder op te kweken. Ook nog een Groentje werd verkleumd op een heideplantje aangetroffen. Voor Anneke en haar 2 zonen was deze excursie buitengewoon geslaagd.

Excursie Lindevallei 6 juli 2013 Gerrit Tuinstra

Op 6 juli van het afgelopen seizoen zijn we met een behoorlijke groep mensen op excursie geweest in de Lindevallei. Het is bijna een traditie geworden om deze excursie om de twee jaar naar dit gebied te houden en wel met als doelsoort de grote weerschijnvlinder. Ik heb het vermoeden dat deze prachtige vlindersoort er ook voor zorgt dat het aantal deelnemers juist tijdens deze excursie wat groter is dan naar andere gebieden. Van buiten Friesland waren Maria en Piet Buijs aanwezig. Hun doel was om de grote weerschijnvlinder te fotograferen, voor een boek voor hun kleinkinderen, met daarin foto's van alle in Nederland voorkomende soorten dagvlinders. Helaas lukte dit tijdens de excursie niet. Maar gelukkig kreeg ik wat later in het seizoen het bericht dat ze toch prachtige foto's hadden kunnen maken van een op mest foeragerende grote weerschijnvlinder – in de Lindevallei. Dus: missie geslaagd!

Dat we tijdens de excursie de grote weerschijnvlinder niet gezien hebben heeft waarschijnlijk te maken met het zeer late voorjaar, het afgelopen seizoen. Waarschijnlijk hebben de vlinders even gewacht met het verlaten van de pop. Dit bleek ook uit de waarnemingen die in de periode (kort) na de excursie toch werden gedaan. Er zijn weer meerdere vlinders gezien!

Jammer van het ontbreken van de grote weerschijnvlinder, maar we kunnen absoluut niet zeggen dat de excursie daarmee in het water gevallen is. Integendeel! Vooral de mensen die tot het eind bleven (d.w.z. pak 'm beet half twee 's nachts) hebben ontzettend veel vlinders gezien. Eigenlijk begon dat al bij de middagexcursie, waarbij diverse soorten dagvlinders werden gezien zoals koevinkje en oranje zandoogje, zwartspriet- en groot dikkopje, atalanta en citroenvlinder. Van de dagpauwoog werden rupsen gevonden. Ook werden tijdens de middagexcursie door Ynte en Jitze rupsen gevonden van de grote beer. Nog een opmerkelijke vondst van één van beide broers (ik weet even niet meer wie van de twee...), was een hoornaarvlinder! De vlinder werd gevonden op een stam van een grote populier, op het moment dat een deel van de groep al een eindje verderop. De vlinder was al gevlogen bij terugkomst van dat deel van de groep. Wel werden nog verschillende pophulzen van de vlinder gevonden, stekend uit de schors van de onderstam van de populieren. Overigens wel toevallig dat we tijdens een eerdere excursie juist in een van deze populieren een nest van de hoornaar (de wesp dus) vonden, en nu de hoornaarvlinder! Ook werden 's middags verschillende soorten nachtvlinders gezien, waaronder de prachtige Sint Jacobsvlinder (*Tyria jacobaea*) en de sneeuw witte vedermot (*Pterophorus pentadactyla*).

Met een wat afgeslankte groep (zo'n 12 mensen) zijn we aan het eind van de middag een hapje wezen eten en in de avond hebben we een deel van de route die we 's middags gelopen hadden, opnieuw gelopen, waarbij we een beperkt aantal nachtvlinders hebben gezien, waaronder de grande spanner (*Lomaspilis marginata*) en de zilverstreep (*Deltote bankiana*).

Maar het gros van de nachtvlinders werd later op de avond en in de nacht gezien. En dat het er zoveel zouden worden, hadden we van te voren niet verwacht. De weersomstandigheden waren heel redelijk, maar niet optimaal. Zo werd het hier en daar fris en ontstond er grondmist. Maar zoals gezegd verschenen er erg veel vlinders op de vier lakens die op korte afstand van elkaar werden opgesteld, zodat de deelnemers op verschillende plekken de vlinders konden bekijken. Ook Marjolein was van plan op de diverse locaties te kijken, maar bleef uiteindelijk de hele avond bij mijn laken, door de constante stroom van vlinders en steeds nieuwe soorten!

Er werden opvallende soorten gezien. Opvallend in de zin van het uiterlijk van de vlinders, zoals de prachtige spanners vliervlinder (*Ourapteryx sambucaria*, 19 exemplaren) en gevlekte zomervlinder (*Comibaena bajularia*, 11 exemplaren), de grote wapendrager (*Phalera bucephala*, 6 exemplaren) en het moerasgoudvenstertje (*Plusia putnami*, 10 exemplaren). Opvallend was ook de aanwezigheid van de satijnspikkelspanner (*Deileptenia ribeata*, 2 exemplaren), die we eigenlijk alleen kennen van de drogere zandgronden. Rupsen van deze soort zitten met name op naaldhoutsoorten, maar ook wel op loofhoutsoorten, wat het geval zal zijn in de Lindevallei.

Uiteraard werden er ook kenmerkende soorten van vochtiger gebieden gezien, zoals de moeras-w-uil (*Lacanobia splendens*, 2 exemplaren), gestreepte rietuil (*Mythimna obsoleta*, 1 exemplaar) en sneeuwbeer (*Spilosoma urticae*, 1 exemplaar). Andere noemenswaardige soorten zijn de dubbelpijl-uil (*Graphiphora augur*, 21 (!) exemplaren), marmerruil (*Polia nebulosa*, 1 exemplaar), berkenhermelijnvlinder (*Furcula bicuspis*, 1 exemplaar) en de eppedwergspanner (*Eupithecia selinata*, 1 exemplaar).

Maar de meest bijzondere en belangrijke soort voor dit gebied die tijdens deze excursie waargenomen werd is de poelruitspanner (*Perizoma sagittata*). Dat deze prachtige spanner in het gebied voorkwam was al bekend, maar het is goed om te weten dat er nog steeds een populatie zit, van deze landelijk zeer bijzondere soort. Op drie van de vier lakens werd een exemplaar waargenomen. Rupsen van *P. sagittata* leven op poelruit (*Thalictrum flavum*). In de voorlopige rode lijst van macro-nachtvlinders is deze soort ingedeeld in de categorie "ernstig bedreigd". Reden dus om aandacht te besteden aan de soort en zijn leefgebied in de Lindevallei.

Een zeer geslaagde excursie dus, met nog even de "eindstand" qua vlinders op een rijtje:

• dagvlinders	10 soorten	149 exemplaren
• micro-nachtvlinders	31 soorten	94 exemplaren
• macro-nachtvlinders	123 soorten	1035 exemplaren
• totaal	164 soorten	1278 exemplaren

Naast vlinders werden er ook diverse interessante soorten libellen waargenomen. Tijdens de middagexcursie werden de volgende soorten genoteerd: bruine glazenmaker (*Aeshna grandis*), gevlekte glanslibel (*Somatochlora flavomaculata*), viervlek (*Libellula quadrimaculata*) en bruine korenbout (*Libellula fulva*).

En tot slot is vermeldenswaardig de waargenomen visarend (*Pandion haliaetus*), cirkelend boven dit prachtige natuurgebied, de Lindevallei!

Verslag excursie De Kiekenberg 10 augustus Luut de Zee

Op 10 augustus verzamelden zich ongeveer 20 personen voor de excursie op De Kiekenberg, een gebied met bos en heide dat eigendom is van Staatsbosbeheer. De zomer van 2013 was prima met veel zon, maar deze dag was een van de wat mindere dagen in deze zomer. Op weg naar de verzamelplaats hadden meerdere deelnemers een flinke regenbui op hun dak gehad. Maar bij het begin van de excursie was het gelukkig droog en dat bleef het gedurende de hele excursie. Maar de weersomstandigheden waren niet optimaal met een temperatuur van 18-19 graden, veel bewolking en windkracht 3-4. De zon zag slechts af en toe kans tussen de wolken door te schijnen. Maar volle goede moed gingen we op pad. Er waren de dagen voorafgaand veel Oranje luzernevlinders gezien, dus er was de hoop dat we

deze wellicht ook nog zouden zien. Nog maar nauwelijks op weg werd al de eerste dagvlinder gespot, een Eikenpage. Daarna werd de excursie vervolgd, waarbij eerst een heideterrein werd doorkruist. Er werden niet heel veel soorten gezien, de meest waargenomen soort was zonder meer de Gamma-uil, die bij bijna elke stap opvloog.

Foto: Gerard Bergsma

Op de heide mocht uiteraard het heideblauwtje niet ontbreken en er werden enkele exemplaren van deze soort gespot. Een andere leuke waarneming was de prachtige